

BOSNA I HERCEGOVINA
APELACIONI SUD BRČKO DISTRIKTA
BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 96 o P 005959 12 GŽ
Brčko, 15.05.2013. godine

U IME BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE!

Apelacioni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, u vijeću sastavljenom od sudija Tešić Dragane kao predsjednika vijeća, Lucić Josipe i Klaić Ilje kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja Đ. I. iz L. vl. SP „Đ. I.J.M.“, zastupan po punomoćniku S. M., advokatu iz B., protiv tuženog D.O.O. „I.“ B., zastupan po direktoru O. M. i R. S., advokatu iz B., radi naplate duga, v.sp. 18.846,00 KM, odlučujući o žalbi tužitelja izjavljenoj protiv presude Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 o P 005959 10 P od 16.03.2012. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 15.05.2013. godine, donio je slijedeću

P R E S U D U

Žalba tužitelja Đ. I. se UVAŽAVA i presuda Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 o P 005959 10 P od 16.03.2012. godine PREINAČAVA kako slijedi:

Tuženi D.O.O. „I.“ B. se obvezuje da tužitelju Đ. I. vlasnik SP „Đ. I.J.M.“ na ime duga isplati iznos od 18.846,00 KM (osamnaest hiljada osamstotina četrdeset i šest konvertibilnih maraka) sa zakonskom zateznom kamatom počev od podnošenja tužbe 25.01.2010. godine pa do konačne isplate i naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 2.950,00 KM (dvije hiljade devetstotina i pedeset konvertibilnih maraka), sve u roku od 30 dana od prijema ove presude pod prijetnjom prinudnog izvršenja.

Obrazloženje

Presudom Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 o P 005959 10 P od 16.03.2012. godine (u daljem tekstu prvostepena presuda) odlučeno je kako slijedi:

„TUŽBENI zahtjev tužioca Đ. I. sina J. vlasnik SP "Đ.I.J.M" kojim je tražio da se obaveže tuženi D.O.O "I" B. da mu isplati novčani iznos od 18.846,00 KM uz pripadajuću zakonsku zateznu kamatu računatu od dana podnošenja tužbe pa do isplate, sve u roku od 30 dana po pravosnažnosti presude pod prijetnjom prinudnog izvršenja, SE ODBIJA.

Tužilac je dužan naknaditi tuženom troškove parničnog postupka u iznosu od 1.500,00KM u roku od 30 dana po pravosnažnosti presude pod prijetnjom prinudnog izvršenja.“

Protiv prvostepene presude, blagovremeno se žali tužitelj Đ. I. vlasnik SP „Đ I.J.M.“ (u daljem tekstu tužitelj), zbog povrede odredaba parničnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom ovom sudu da žalbu uvaži i prvostepenu presudu preinači tako što će usvojiti tužbeni zahtjev uz dosudu troškova parničnog postupka (prvostepenog i žalbenog postupka), ili da prvostepenu presudu ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno odlučivanje.

Tuženi D.O.O. „I“ B. (u daljem tekstu tuženi) je odgovorio na žalbu i u odgovoru pobija žalbene razloge i navode i predlaže da ovaj sud žalbu odbije kao neosnovanu i potvrdi prvostepenu presudu.

Nakon što je ispitao prvostepenu presudu u smislu odredbe člana 330. Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, broj 8/09 i 52/10, u daljem tekstu Zakon o parničnom postupku), ovaj sud je ocijenio da je žalba osnovana i odlučio kao u izreci ove presude iz razloga koji slijede:

Predmet parnice zahtjev je tužitelja da mu tuženi isplatom iznosa od 18.846,00 KM plati dug koji se odnosi na preostalu cijenu za robu koju mu je isporučio tokom poslovnog odnosa u kojem su kontinuirano bili u periodu od 2001. godine do kraja 2006. godine, uz dosudu zakonske zatezne kamate i troškova parničnog postupka.

Ovako postavljeni tužbeni zahtjev tuženi je osporio prvo, navodom da je tužitelju u cijelosti izmirio svoje dugovanje za isporučenu robu plaćanjem robe gotovinskim isplatama, a jednim dijelom i putem kompenzacije, potom je osporio i fakture na kojima tužitelj temelji svoj zahtjev navodom da ne dokazuju da je ovlaštena osoba primila isporučenu robu, a na kraju se tužbenom zahtjevu suprostavio i prigovorom zastare.

Odlučujući o tužbenom zahtjevu, polazeći od činjeničnih tvrdnji na kojima tužitelj temelji svoj zahtjev, te činjeničnih tvrdnji i argumenata kojima se tuženi suprostavio tužbenom zahtjevu i pozivajući se na rezultate rasprave:

da potraživanje tužitelja potiče iz međusobnog poslovnog odnosa sa tuženim u kojem je tužitelj, kao prodavac tuženom, kao kupcu, kontinuirano u periodu od 2001. godine do kraja 2006. godine sukladno narudžbama isporučivao određenu robu (betonske cijevi), koju su primali zaposlenici tuženog,

da je svaka isporuka robe praćena otpremnicama koje su potpisivali zaposlenici tuženog,

da je tuženi primljenu (kupljenu) robu plaćao dijelom u gotovini na „ruke tužitelja“ bez sačinjavanja financijskog dokumenta o isplati i prijemu, s tim što je tužitelj za svaku godinu sačinjavao preglede stanja duga, kojima je evidentirao otpremnice i gotovinske uplate da bi se na kraju godine utvrdila ukupna vrijednost isporučene robe i dug tuženog obzirom na uplate, a što je kontrolirao i svojim potpisom ovjeravao ovlaštenu predstavnik tuženog (iščitava se iz nalaza vještaka),

da je u periodu poslovne saradnje od 2001. godine do kraja 2006. godine tužitelj isporučio tuženom robu ukupne vrijednosti u iznosu od 28.303,00 KM, za koju je tuženi platio ukupan iznos od 9.460,00 KM računajući novčane uplate koje je tuženi tokom poslovne saradnje (od 2001. godine do 2006. godine) i poslije (2008. godine) plaćao tužitelju u gotovini „na ruke“ i vrijednost robe koju je tokom 2007. godine, 2008. godine i 2009. godine isporučio tužitelju i da je sukladno tome sa prenesenim stanjem iz 2001. godine pa nadalje ostao dužan iznos od 18.843,00 KM,

obzirom da tuženi, osim što je osporavao valjanost otpremnica i faktura, nije pružio dokaze da su „pogrešno sačinjene ili da su u njima navedene neistinite činjenice u smislu odredbi člana 245. stav 3. Zakona o parničnom postupku a teret dokazivanja tih činjenica je na tuženom shodno članu 7. Zakona o parničnom postupku“, prvostepeni sud je uzeo dokazanim da je tužitelj tuženom isporučio količinu robe i za cijenu kako je navedeno u tim ispravama,

obzirom da je tuženi prigovorio da su potraživanja tužitelja koja potiču od 2001. godine zaključno sa krajem 2006. godine zastarila, prvostepeni sud je, pošto je raspravio i utvrdio da dug postoji, utvrđivao je li obveza tuženog zastarila, pa kako se ne radi o međusobnom potraživanju društveno pravnih osoba, već fizičke osobe i društveno pravne osobe, ocijenio je da se ima primjeniti opći rok zastare od pet godina propisan odredbom člana 371. preuzetog Zakona o obligacionim odnosima SFRJ iz 1978. godine i zaključio je da su „imajući u vidu vrijeme nastanka duga i vrijeme podnošenja tužbe 25.01.2010. godine zastarjela sva potraživanja tužioca prema tuženom zaključno sa 25.01.2005. godine“,

a, obzirom da je u 2006. godini tužitelj isporučio robu u vrijednosti od 11.396,00 KM i da je nakon gotovinskog plaćanja u iznosu od 5.500,00 KM ostao dug u iznosu od 5.893,00 KM, odnosno sa dugom za vibrator za presu u iznosu od 200,00 KM da je ostao dug u iznosu od 6.093,00 KM, prvostepeni sud je zaključio da je to iznos duga koji nije zastario, pa kako je tuženi taj dug tokom 2007. godine, 2008. godine i 2009. godine platio u manjem iznosu gotovinski (2.000,00 KM), a u većem dijelu u robi ukupne vrijednosti u iznosu od 7.460,00 KM, ili sve ukupno u iznosu od 9.460,00 KM, da je tuženi „isplatio tužiocu cjelokupan dug koji nije zastario ... i više od toga 3.367,00 KM što se odnosi na plaćanje dijela zastarjelog duga koji iznos tuženi ne može potraživati“,

dok je obzirom na način na koji je tužitelj knjižio povremene uplate tuženog („za tekuću godinu kao uplate iz te godine za preuzetu robu“), prvostepeni sud je zaključio „da zastarijevanje nije prekinuto navedenim uplatama od strane tuženog te da se ne radi o priznavanju duga“,

uzimajući u obzir da su zaključno sa 25.01.2005. godine zastarila sva potraživanja tužitelja za isporučenu robu tuženom, te da izvršenim uplatama tuženi nije priznao dug i da stoga zastara nije prekidana u smislu odredbe člana 387. Zakona o obligacionim odnosima, da je tuženi gotovinskim uplatama i u materijalu tokom 2007. godine, 2008. godine i 2009. godine platio dug za robu koji mu je tužitelj isporučio tokom 2006. godine, odnosno da je time tuženi platio u cijelosti kupoprodajnu cijenu (i više) za robu isporučenu u 2006. godini, prvostepeni sud, pozivajući se na odredbe Zakona o obligacionim odnosima kojima su propisana načela obligacionog prava (odredbe članova 11., 12., 15. i 16.) i odredbe obligacionog prava o kupoprodaji (odredba člana 454.) i obvezi kupca da plati cijenu (odredba člana 516.) i odredbu obligacionog prava o dužnosti ispunjenja obveze (odredba člana 262.), nije prihvatio tužbeni zahtjev i sudio je kao u izreci svoje presude.

Ovo su u bitnom razlozi prvostepenog suda zbog kojih je odlučio kao u izreci svoje presude.

Odluka prvostepenog suda nije pravilna i tužitelj osnovano pobija pravilnost i zakonitost prvostepene presude onim navodima u žalbi kojima tvrdi da je prvostepeni sud pogrešno primjenio materijalno pravo kada je zastaru tužbenog zahtjeva za isplatu duga za isporučenu robu cijenio samo prema odredbama Zakona o obligacionim odnosima SFRJ iz 1978. godine, već da je trebao cijeniti prema Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o obligacionim odnosima RS („Službeni list RS“ 17/93) kojim je propisan opći zastarni rok od deset godina i koji je bio na snazi u vrijeme kada je nastala obveza tuženog, kao kupca, da plati cijenu za robu isporučenu počev od 12.04.2001. godine zaključno sa 04.08.2006. godine kada su Nalogom Supervizora ukinuti entitetski propisi i od kada se prigovor zastare cijeni

prema Zakonu o obligacionim odnosima SFRJ, koji propisuje opći zastarni rok od pet godina.

Naime, u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine, na teritoriju predratne Opštine Brčko koja je bila u sastavu Republike Srpske do uspostave Distrikta, u primjeni je bio opći rok zastare od deset godina utvrđen gore pomenutim Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o obligacionim odnosima, sve do 04.08.2006. godine kada su Nalogom Supervizora za Brčko ukinuti svi entitetski zakoni na području Distrikta i proglašen prestanak pravnog značaja međuentitetske granice u Distriktu. Tek od tada je na teritoriju Distrikta ponovo u primjeni Zakon o obligacionim odnosima SFRJ iz 1978. godine sa svim izmjenama učinjenim do rata (1985. godine i 1989. godine), a time je obveznim pravom propisan opći zastarni rok u Distriktu pet godina.

Budući da je za razmatranje i ocjenu zastare potraživanja mjerodavan propis koji je bio na snazi u vrijeme nastanka obligacionopravnog odnosa, onda ako je do stupanja na snagu zastarnog roka od pet godina, za nastupanje zastare potraživanja nastalog iz perioda prije reduciranog roka ostalo više od pet godina, zastara takvog potraživanja nastupa istekom pet godina od dana početka primjene novog (kraćeg) roka. Nasuprot tome, ako je za navršavanje zastare potraživanja nastalog prije reduciranog roka sa deset na pet godina nakon stupanja na snagu kraćeg roka ostalo vrijeme kraće od pet godina, zastara takvog potraživanja nastupa istekom prethodno propisanog roka, dakle, istekom roka od deset godina od dospelosti potraživanja.

Kako je u konkretnom slučaju dug za isporučenu robu nastao 12.04.2001. godine, računajući od prve isporuke, nakon donošenja i stupanja na snagu Naloga Supervizora 04.08.2006. godine za navršavanje roka zastare za sva potraživanja zaključno sa 04.08.2006. godine ostalo je manje od pet godina i stoga za ova potraživanja zastara nastupa kada protekne i preostali rok od deset godina od dana dospelosti (koji rok je bio važeći u momentu nastanka obligacionopravnog odnosa), tj. zastara za najstarije potraživanje nastupa 13.04.2010. godine. Budući da je tužitelj 25.01.2010. godine protiv tuženog podnio tužbu radi ostvarenja svoga potraživanja, suglasno odredbi člana 388. Zakona o obligacionim odnosima za potraživanja nastala od 12.04.2001. godine zaključno sa 04.08.2006. godine zastara je prekinuta, a isto tako i za potraživanja nastala poslije 04.08.2006. godine računajući da je za ta potraživanja mjerodavan opći rok zastare od pet godina propisan Zakonom o obligacionim odnosima SFRJ iz 1978. godine koji je bio na snazi kada su ta potraživanja nastala.

Prema tome, temeljem pruženih dokaza utvrđene i gore izložene činjenice i okolnosti bile su dostatne i za zaključak prvostepenog suda da je u periodu od 2001. godine do kraja 2006. godine tužitelj prodao (isporučio) tuženom robu u vrijednosti od 28.303,00 KM, da je tuženi kupljenu (isporučenu i primljenu) robu platio dijelom gotovinski, a dijelom u

materijalu isplativši na taj način ukupan iznos od 9.460,00 KM i da je ostao dužan iznos od 18.843,00 KM, ali je kod utvrđivanja i ocjene zastare za potraživanja nastala u periodu od 2001. godine do 04.08.2006. godine primjenio odredbu gore pomenutog Zakona o obligacionim odnosima SFRJ iz 1978. godine, kojom je propisan opći rok zastare pet godina, a koju nije trebao primjeniti, već je, uvažavajući princip da je za pravna dejstva obveze mjerodavno pravo važeće u vrijeme nastanka obveze, trebao primjeniti odredbu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obligacionim odnosima RS, kojim je propisan opći rok zastare od deset godina na način kako je naprijed objašnjeno. Iako, se za obveze nastale poslije 04.08.2006. godine kod utvrđivanja i ocjene zastare potraživanja prvostepeni sud pravilno pozvao na odredbu Zakona o obligacionim odnosima SFRJ iz 1978. godine kojom je propisan opći rok zastare od pet godina, ali zbog pogrešnog pravnog pristupa kod utvrđivanja i ocjene zastare za potraživanja (obveze) nastala u prethodnom periodu (prije 04.08.2006. godine), povrijedio je pravila o osnovanosti tužbenog zahtjeva i u dijelu koji se odnosi na potraživanja (obveze) nastale od 04.08.2006. godine do kraja te godine (u bitnom se može svesti na zaključak prvostepenog suda: pošto su zastarila sva potraživanja zaključno sa 2005. godinom, da se sva plaćanja izvršena poslije 2006. godine odnose samo na potraživanja (obveze) iz te 2006. godine).

Kada je to tako, da na podlozi pravilnog utvrđenog činjeničnog stanja prvostepeni sud zbog pogrešnog pravnog pristupa kod određivanja i ocjene zastare potraživanja nije pravilno primjenio materijalno pravo, a na što žalbom ukazuje i tužitelj, onda je valjalo uvažiti žalbu tužitelja i na osnovu odredbe člana 338. stav 1. tačka 4. Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine prvostepenu presudu preinačiti i tuženog u skladu sa odredbom člana 516. a u vezi sa odredbom člana 262. Zakona o obligacionim odnosima obvezati da tužitelju na ime preostalog dijela kupoprodajne cijene za primljenu (kupljenu) robu plati iznos od 18.846,00 KM.

Odluka o zakonskoj zateznoj kamati zasnovana je na odredbi člana 277. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima koja teče od podnošenja tužbe (kako je odredio tužitelj rukovodeći se time da je tada tuženog pozvao na ispunjenje obveze od kada prema odredbi člana 325. istog Zakona teče kamata).

Kako je prvostepena presuda preinačena u odluci o glavnoj stvari, valjalo ju je preinačiti i u odluci o troškovima parničnog postupka, u skladu sa odredbom člana 130. stav 2. u vezi sa odredbama članova 119. i 120. Zakona o parničnom postupku i tuženog obvezati da tužitelju na ime troškova parničnog postupka isplati ukupan iznos od 2.950,00 KM, koji iznos čine opredijeljeni troškovi prvostepenog postupka u iznosu od 2.350,00 KM, uvećani za troškove žalbenog postupka u iznosu od 600,00 KM. Troškovi prvostepenog postupka se odnose na taksu na tužbu u iznosu od 200,00 KM i presudu u iznosu od 200,00 KM, te na trošak nagrade advokatu tužitelja,

opredijeljen u prvostepenom postupku, i to prema Tarifi o nagradama i naknadi troškova za rad advokata („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 45/00–u daljem tekstu Tarifa), koja je suglasno Nalogu Supervizora za Brčko distrikt Bosne i Hercegovine od 15.07.2003. godine u primjeni kod sudova u Distriktu, i to: za sastav tužbe iznos od 200,00 KM (100 bodova X 2 KM), u skladu sa članom 2. tarifnog broja 2. Tarife i članom 6. Tarife, za zastupanje na šest održanih ročišta iznos od 1.200,00 KM (100 bodova X 6 ročišta X 2 KM), u skladu sa članom 2. tarifnog broja 2. Tarife i članom 6. Tarife, za zastupanje na jednom odloženom ročištu iznos od 100,00 KM (50 bodova X 2 KM) u skladu sa članom 2. tarifnog broja 2. Tarife i članom 6. Tarife, kao i trošak nagrade za vještaka financijske struke za izvršeno vještačenje u iznosu od 450,00 KM, dok opredijeljene troškove žalbenog postupka koji pripadaju tužitelju čine iznos od 200,00 KM na ime nagrade advokatu za sastav žalbe (prema članu 2. tarifnog broja 2. Tarife i članu 6. Tarife) i iznos od 400,00 KM, koji predstavlja trošak sudske takse na žalbu.

Na osnovu svega izloženog odlučeno je kao u izreci ove presude.

PREDSJEDNIK VIJEĆA

Dragana Tešić